

Miljø- og Fødevareministeriet
Departementet
Erhvervsregulering
mfvm@mfvm.dk

**DANMARKS
JÆGERFORBUND**

Danmarks Jægerforbund
Molsvej 34
8410 Rønde

Tlf. + 45 88 88 75 00

post@jaegerne.dk

CRV-nr. 15 79 61 46

Vedr.: Høring over udkast til ændret husdyrgødningsbekendtgørelse (justering af vilkår for kvægundtagelsesbrug) J.nr. 2018-10391.

10. december 2018

Miljø- og Fødevareministerie har den 31. oktober 2018 udsendt udkast til nærværende bekendtgørelse i offentlig høring, og i denne forbindelse ønsker Danmarks Jægerforbund at give følgende bemærkninger:

I landbrugsstyrelsens faktaark om miljøfokusområder 2018 står der følgende: "Formålet med etablering af miljøfokusområder (MFO) er at beskytte og forbedre biodiversiteten på landbrugsarealerne."

Danmarks Jægerforbund er fortsat forundrede over, hvordan husdyrefterafgrøder udlagt med det formål at opsamle overskydende kvælstof fra arealer der tilføres en vis mængde husdyrgødning, også kan bidrage til opfyldelse af formålet med miljøfokusområderne. Når efterafgrøder udlægges med det formål at opsamle næringsstoffer, kan der ikke fremkomme nogen nævneværdig mereeffekt for biodiversiteten på landbrugsarealer af samme efterafgrøde, blot den overholder begge typer efterafgrøders krav til artssammensætning. Denne praksis er medvirkende til at udvande effekten af de grønne krav i grundbetalingsordningen. Fordi der ikke udlægges et reelt areal med fokus på biodiversiteten men også fordi MFO efterafgrøderne må destrueres fra den 20. oktober hvert år, og dermed ikke kan udgøre et levested for insekter, fugle og pattedyr henover vinteren. Derimod tillades det, at arealer med efterafgrøder nedpløjes uanset hvilke frister der i øvrigt gælder for jordbehandling på arealet ifølge anden lovgivning.

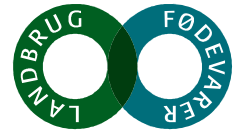
Danmarks Jægerforbund foreslår at undtagelsen i § 37 stk. 7 fjernes af husdyrgødningsbekendtgørelsen, således man ikke udvander effekten af de grønne krav. Ved at lade husdyrefterafgrøder opfylde MFO kravet også.

Spørgsmål vedrørende høringssvaret eller ved behov for uddybende kommentarer, bedes rettet til Vildt- og naturkonsulent Jakob Bergmann Nielsen, Afd. For Rådgivning og Uddannelse. Telefon: 81 88 24 46. Mail: jbn@jaegerne.dk

Venlig hilsen
Danmarks Jægerforbund

Claus Lind Christensen
Formand

Direkte tlf. + 45 27 80 28 55
E-mail clc@jaegerne.dk

Miljø- og Fødevareministeriet

Att.: mfvm@mfvm.dk

J.nr. 2018-10391

cc. maesa@mfvm.dk

Landbrug & Fødevarer

Axelborg, Axeltorv 3
DK 1609 København V

T +45 3339 4000
F +45 3339 4141
E info@lf.dk
W www.lf.dk

CVR DK 25 52 95 29

Høringssvar fra Landbrug & Fødevarer vedr. ændret husdyrgødningsbekendtgørelse (justering af vilkår for kvægundtagelsesbrug)

Miljø- og Fødevareministeriet har den 31. oktober 2018 udsendt høringsudkast vedrørende husdyrgødningsbekendtgørelsen. Landbrug & Fødevarer har nedenstående bemærkninger til de foreslåede ændringer.

Indledende bemærkninger

Udover visse præciseringer af gældende bestemmelser er baggrunden for ændringerne implementeringen af den nye undtagelse fra nitratdirektivets generelle bestemmelse om maksimalt at tilføre 170 kg kvælstof pr. ha pr. år i husdyrgødning. Undtagelsen skal sikre, at det fortsat er muligt for kvægbrug på særlige vilkår at udbringe op til 230 kg kvælstof pr. ha pr. år i husdyrgødning.

Undtagelsen er givet for perioden frem til 31. juli 2020, dvs. at den kun vil være gældende for planperioden 2019/2020. Landbrug & Fødevarer forventer, at Danmark snarest iværksætter arbejdet med at ansøge om ny kvægundtagelse, så der hurtigst muligt skabes klarhed over vilkårene for kvægproducenter fra planperioden 2020/2021, og at der presses på, for at den undtagelsen fra 2020 bliver fireårig.

Der bør også arbejdes for, at en ny kvægundtagelse kan dække bredere end blot kvægbrug, fx som den hollandske undtagelse, der dækker flere arter af græssende dyr.

Specifikke kommentarer, som vedrører de konkrete ændringsforslag i høringsudkastet

Ad § 44, stk. 5.

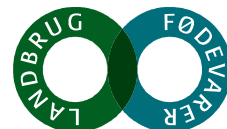
Der står: "For følgende jordbrugsvirksomheder...". Ordet "følgende" er meningsforstyrrende og skal slettes.

Bestemmelsen i paragraffen er meget svær at læse og derfor er det vanskeligt at afgøre, om den reelt regulerer det, som er hensigten. Det afgørende er, at hvis betingelsen udtrykt i følgende "formel" kan overholdes, så kan der anvendes et fosforloft på 35 kg P pr. ha for hele fosformængden:

- Udbragt fosformængde $\leq 1,5 \times$ (eget produceret fosfor + modtaget fosfor fra andre undtagelsesbrug).

Landbrug & Fødevarer repræsenterer landbruget og fødevarerhvervet i Danmark. Organisationen er resultatet af en fusion mellem *Landbrugsrådet*, *Danske Slagterier*, *Dansk Svineproduktion*, *Dansk Landbrug* med *Dansk Landbrugs Medier* og *Dansk Landbrugsrådgivning*, samt væsentlige dele af *Mejeriforeningens* aktiviteter.

Landbrug & Fødevarer repræsenterer Danmarks største kompetenceklynge med 150.000 beskæftigede og en samlet eksport på mere end 100 mia. kr. årligt.

§ 45, stk. 2, nr. 4.

Hensigten må være, at nr. 4 fastsætter fosforlofter for de organiske gødningstyper, som ikke er nævnt i § 45, stk. 2, nr. 1–3. Det bør være tilstrækkeligt at formulere nr. 4 som "For andre organiske gødningstyper 30 kg P pr. ha i planperioderne..."

Ad § 85

Bekendtgørelsen træder i kraft 1. august 2019. Miljø- og Fødevareministeriet bedes bekræfte, at cikorie kan etableres i foråret 2019, så det tæller med i de 80 pct. i efteråret 2019.

Ad bilag 2, nr. 2, pkt. c

Teksten:

Græs- eller cikorieudlæg: Græs eller cikorie udlagt før...

Foreslås ændret til:

Græs- eller cikorieudlæg: Græs eller cikorie eller blandinger af græs og cikorie udlagt før...

Det er vigtigt, at det bliver muligt at lave en blanding af græs og cikorie, derfor bør det præciseres, at det både kan være cikorie i renbestand og i blanding med græs.

Ad bilag 2, nr. 2, pkt. e

Er det nødvendigt at skelne mellem cikorie og rodcikorie? Er der nogle typer af slægten cikorie (Cichorium), som der ikke må dyrkes?

Andre kommentarer

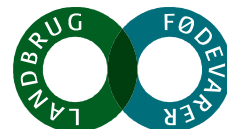
Fosforlofterne giver problemer for jordforbedringsmidler med et fosforindhold med lav udnyttelse. Det gælder f.eks. have-park-affald (hpa). Hpa tilføres normalt i store mængder for at forbedre jordstrukturen ved tilførsel af organisk stof. Samtidig kan der tilføres betydelige fosformængder. Fosfor i hpa må ligesom kvælstof i samme formodes at have en meget lav udnyttelsesprocent. Fuld indregning i fosforregnskabet gør det problematisk at anvende produktet på landbrugsjord. Det foreslås derfor, at fosforloftet skal kunne ændres ved brug af jordforbedringsmidler med fosforindhold med lav udnyttelse. Konkret kan det gøres ved at indføre en mulighed for at kunne anvende en udnyttelsesprocent på fosfor, ligesom det er tilfældet for kvælstof.

Ad § 46, stk. 1, nr. 4

Der skal som minimum udtages en prøve pr. mark. Der bør indføres en minimumstørrelse af marken, før der er krav om udtagning af jordprøver. Minimumstørrelsen kunne f.eks. være 2 ha. Alternativt bør der udtages en prøve for hver 5 ha harmoniareal fordelt over hele bedriften. Således at en bedrift på 100 ha max. skal udtage 20 jordprøver – uanset størrelsen af markerne. På sidstnævnte måde vil reglerne om jordprøver svare til reglerne i undtagelsesbestemmelsen.

§ 47, stk. 4, nr. 3

SEGES har hørt fra flere planteavlskonsulenter, som er stødt på problemer i forbindelse med brugen af fosfor i handelsgødning på arealer, som ikke er harmoniarealer. F.eks. arealer beliggende langt væk fra ejendommen eller juletræer. Det er hensigten med

reglerne, at fosfor i handelsgødning, som er tilført på sådanne arealer, kan fratrækkes i gødningsregnskabet. Reglerne i stk. 4 nr. 3 er imidlertid ikke udformet hensigtsmæssigt. Årsagen er, at "det antages, at den forbrugte mængde fosfor i handelsgødning er fordelt ensartet på hele arealet med afgrøder". Som SEGES tolker reglerne, betyder det, at der reelt ikke kan tilføres fosfor i handelsgødning til ikke-harmoniarealer, såfremt harmoniarealerne er "fyldt op" med fosfor i husdyrgødning. En betydelig andel af fosfor i handelsgødning, som reelt er udbragt på ikke-harmoniarealer, vil jo ikke kunne trækkes ud af gødningsregnskabet, da det administrativt antages at være tildelt harmoniarealerne, og her er der jo ikke plads, fordi, det er fyldt op med husdyrgødning. Se eksemplet fra en konkret landmand i Østjylland i bilag 1

Det forekommer inkonsekvent, at eventuel fosfor udbragt i drivhuse kan fradrages fuldt ud, men det kun kan fratrækkes proportionalt, hvis det udbringes på f.eks. juletræer.

Problemet foreslås derfor løst ved at slette sætningen: "Det antages, at den forbrugte mængde fosfor i handelsgødning er fordelt ensartet på hele arealet med afgrøder, som er omfattet af en gødskningsnorm...". Alternativt bør man kunne fratrække det pågældende areal gange den pågældende afgrødes normfosforbehov.

Hvis ovenstående ikke er den korrekte tolkning af reglerne, bør de beskrives tydeligere. Hvis ovenstående er den korrekte opfattelse reglerne, bør de laves om, så der reelt kan tilføres fosfor i handelsgødning til ikke-harmoniarealer, hvis harmoniarealerne er fyldt op med fosfor i husdyrgødning.

Landbrug & Fødevarer står naturligvis til rådighed for yderligere drøftelse af ovenstående.

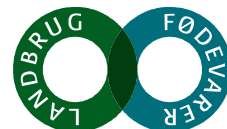
Med venlig hilsen

Henrik Bang Jensen

D 33 39 44 52

M 40 37 26 32

E hbj@lf.dk

Bilag 1. Eksempel på en landmand, som har en mark, som ikke er harmoniareal.

I dette eksempel ligger mark 28 med 30,6 hektar vinterraps så langt væk fra ejendommen (se kortet på næste side), at den ikke får tilført husdyrgødning, og den indgår derfor ikke i harmoniarealet. Resten af markerne er harmoniareal, og de få tilført husdyrgødning på til harmonigrænsen. Mark 28 ønskes tilført 22 kg fosfor i handelsgødning. I alt 673 kg fosfor i handelsgødning. Fradraget af fosfor i den indkøbte mængde er imidlertid kun $673 \times 30,6 / 146 = 141$ kg fosfor. De resterende 531 kg fosfor belaster bedriftens harmoniareal med $531 / 115,4$ hektar = 4,6 kg fosfor pr. ha. Landmanden skal altså afsætte 4,6 kg fosfor i husdyrgødning pr. ha harmoniareal (i alt 6-700 ton gylle) for at kunne gødske sin vinterraps på mark 28 med handelsgødning.

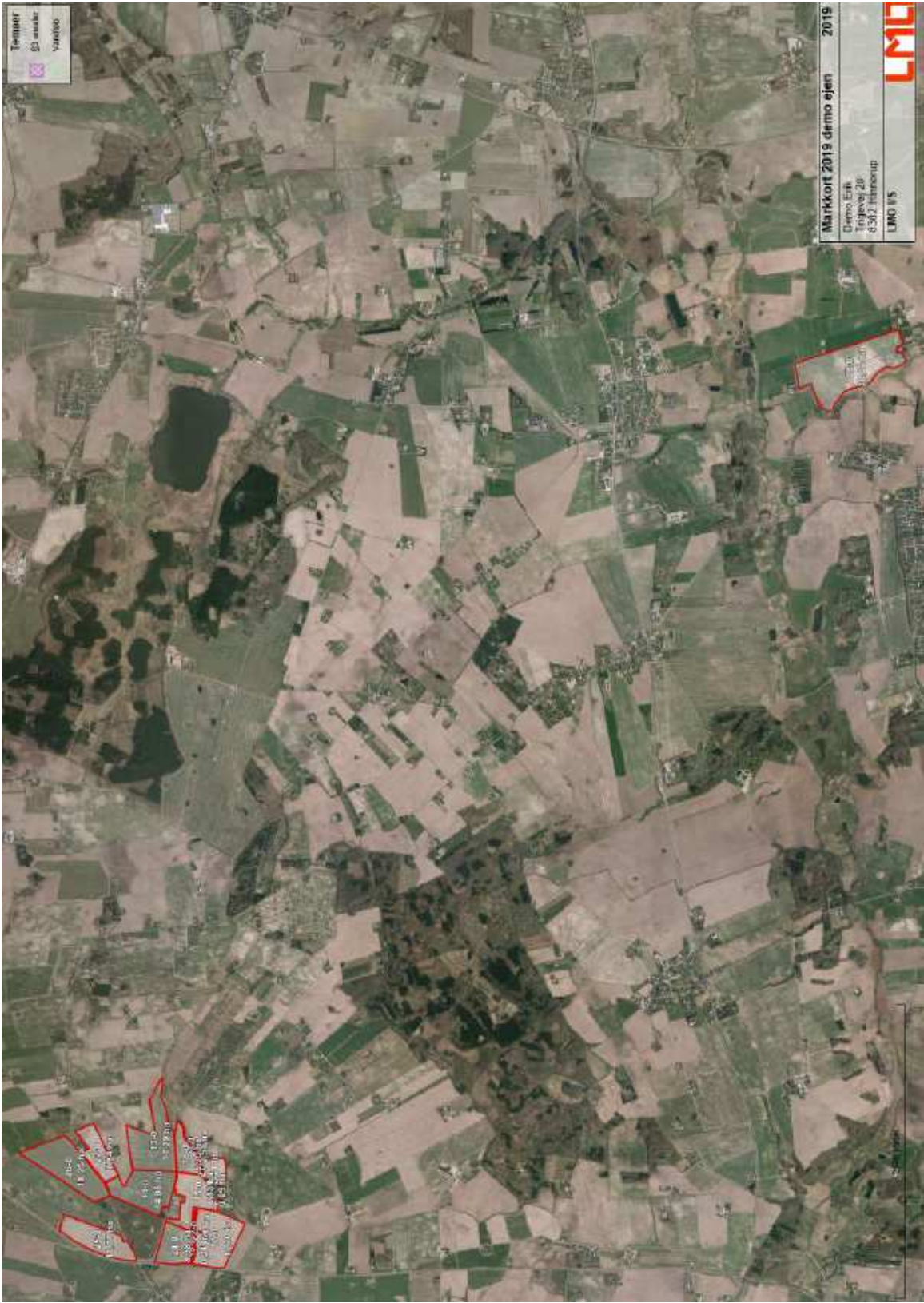
Markplan

Høstår: 2019

Demo Erik . Trigevej 20 . 8382 Hinnerup . 87282261

cvr: . medl.: 87282261

Mark	Navn	Forfrugt	Ha	Afgrøde	Sort
13-0		Vinterhvede	17,29	Vårbyg	RGT Planet
				Frøgræsudlæg	Esquire D (Pl.t) (Alm.rajg., ..
	Vandmiljø 12 m, §3-område 0 m				
14-0		Vinterhvede	14,87	Vinterraps	Wembley
15-0		Vinterhvede	14,12	Vinterhvede	Torp
	Vandmiljø 0 m, §3-område 14 m				
17-0		Vårbyg	15,69	Rajgræs, alm. sildig	
	Vandmiljø 10 m, §3-område 0 m				
18-0		Vinterhvede	5,70	Vinterhvede	Torp
	Vandmiljø 8 m, §3-område 10 m				
19-0		Markbræmme, som..	0,33	Markbræmme, sommerslånin..	
	Vandmiljø 0 m, §3-område 27 m				
20-0		Markbræmme, som..	0,08	Markbræmme, sommerslånin..	
21-0		Markbræmme, som..	0,14	Markbræmme, sommerslånin..	
	Vandmiljø 0 m				
22-0		Markbræmme, som..	0,80	Markbræmme, sommerslånin..	
	Vandmiljø 0 m, §3-område 45 m				
23-0		Markbræmme, som..	0,50	Markbræmme, sommerslånin..	
	Vandmiljø 0 m, §3-område 0 m				
24-0		Vinterhvede	8,29	Vinterhvede	Torp
	GLM sø 0,09 ha, Vandmiljø 0 m, §3-område 0 m				
25-0		Vårbyg	11,75	Vinterbyg	KWS Meridian
	GLM sø 0,02 ha, Vandmiljø 0 m, §3-område 0 m				
26-0		Rajgræs, alm. sildig	18,20	Vinterhvede	Informer
	GLM sø 0,04 ha, Vandmiljø 0 m, §3-område 0 m				
27-0		Vårbyg	7,84	Vinterbyg	KWS Meridian
	Vandmiljø 49 m, §3-område 45 m				
28-0		Vinterraps	30,61	Vinterhvede	Informer
	Vandmiljø 14 m, §3-område 0 m				
I alt	Dyrket: 146,21 ha. GLM sø: 0.15 ha. Brutto: 146,36 ha.				

I anledning af at jeg har modtaget høringsudkast om ændring af husdyrgødningsbekendtgørelsen vil jeg venligst tillade mig at henlede Miljøstyrelsens opmærksomhed på, at EU-domstolen den 7. november 2018 har afsagt dom i sag C-293/17 og C-294/17 – og som det bl.a. er belyst i notat til Folketinget af 6. oktober 2017, har sagens udfald ved EU-domstolen betydning for de danske regler om gødsning – men også om spredning af husdyrgødning.

Så vidt jeg kan se, er der ikke i udkast til ændring af bekendtgørelsen taget højde for, at EU-domstolen i dommens fortolkning af habitatdirektivets art. 6, stk. 3 i forhold til den generelle regulering, der som jeg forstår dommen anses for en ”plan” omfattet af habitatdirektivets art. 6, stk. 3 – og at selv en generel regulering, der er vedtaget efter en konsekvensvurdering efter habitatdirektivets art. 6, stk. 3 (hvilket ikke er tilfældet for de danske regler) – fortsat kræver en konkret konsekvensvurdering efter habitatdirektivets art. 6, stk. 3, som det fremgår af dommens præmis 119.

Med venlig hilsen

Peter Pagh, professor i miljøret